

20 septimber 2024

Fokke Jagersma

Presintaasje

wy binne
mbû

Inhoud

- **Achtergrond samenwerking** *Wy binne mbû*
- **Programmaliĳnen** *Wy binne mbû*
- **Werkwijze** *Wy binne mbû*
- **Practoraat**
Friese taal en Geletterdheid in de meertalige context; Wy binne mbû
- **Governancestructuur** *Wy binne mbû*
- **Uitnodiging Ynspiraasjedei** *Wy binne mbû* – 16 oktober 2024 (Aeres, Leeuwarden)
- **Vragen en/of suggesties**

Tijdslijn

Start 'Realisatieplan 'Fries in het mbo'

Doorontwikkeling en verbreding

Landelijke introductie keuzedelen

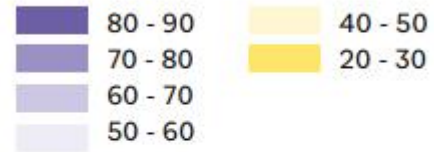
Introductie keuzedeel 'Fries in de beroepscontext'

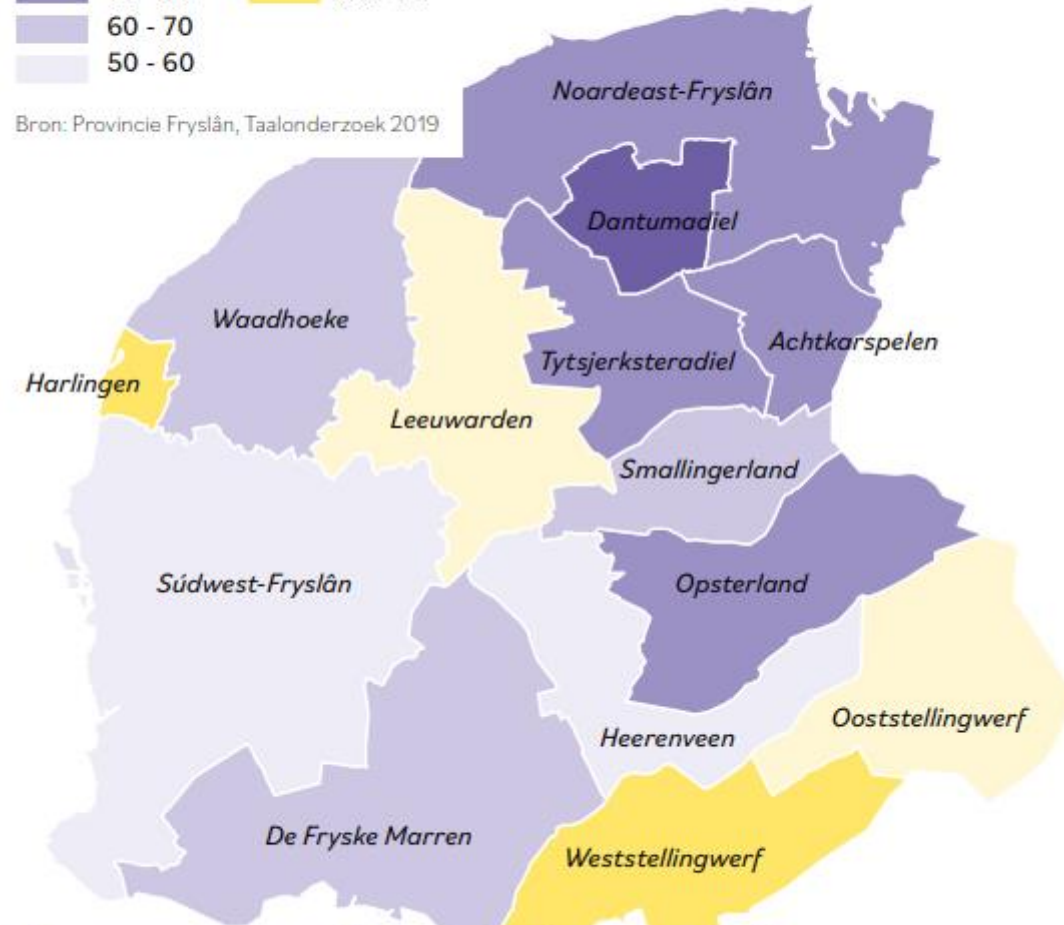
Beleidsplan Fries

Schooljaar '24- '25: Start practoraat 'Friese taal en geletterdheid in de meertalige context'

Fries als moedertaal in %

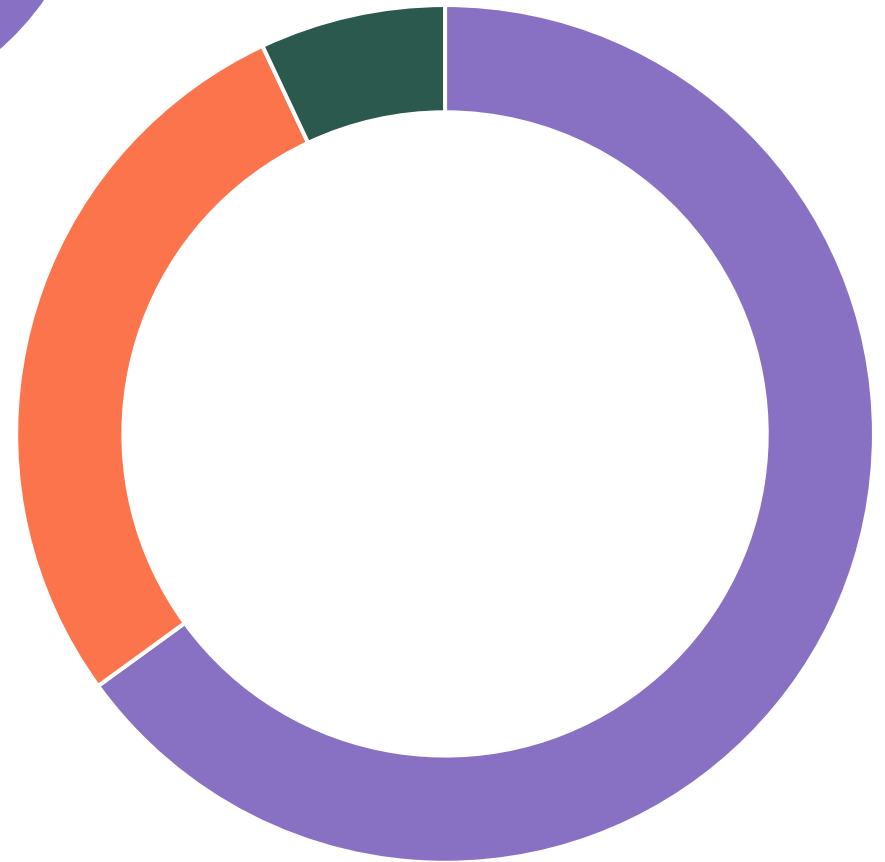

Bron: Provincie Fryslân, Taalonderzoek 2019

Meertalig Fryslân

Diplomearren per ûnderwiissoart yn Fryslân (2020-2021)

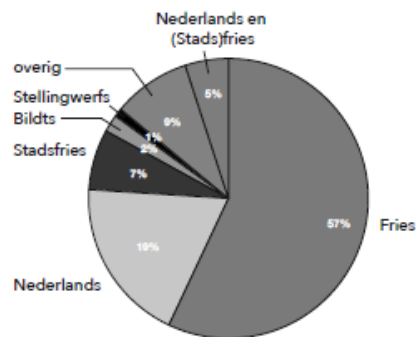
■ mbo (65%) ■ hbo (28%) ■ wo (7%)

(streek)taal in de zorg Hokker taal prate jo?

Afûk (2013)

HOKKER TAAL PRATE JO?

Wat is de moedertaal van de zorgvrager in Fryslân?

'Meneer krijgt twinkeltjes in zijn ogen, hij leeft helemaal op'

Het merendeel van de zorgvragers vindt het prettig om de eigen taal te kunnen spreken: 92%. Daarnaast spelen gevoelsmatige argumenten een rol, het feit dat de verzorgende dan beter begrijpt wat de zorgvrager bedoelt, en redenen die met identiteit te maken hebben.

Voor het project 'Hokker taal prate jo', van ROC Friese Poort, ROC Friesland College en Afûk, zijn 395 zorgvragers en 195 verzorgenden geïnterviewd, verspreid over 72 zorglocaties uit de gehele provincie.

'Als ik in een andere taal praat, is dat vaak met gebreken'

Bijna helft (48%) van de zorgvragers zei dat ze in zorg situaties het liefst altijd in de moedertaal spreken. De andere helft wil liever de moedertaal spreken in situaties waarin emoties een rol spelen. Ook in medische gesprekken is er een voorkeur voor de moedertaal. Het gaat hierbij altijd om zorgvragers die een andere moedertaal hebben dan het Nederlands.

'Ik hoef niet zo na te denken over hoe ik het wil zeggen'

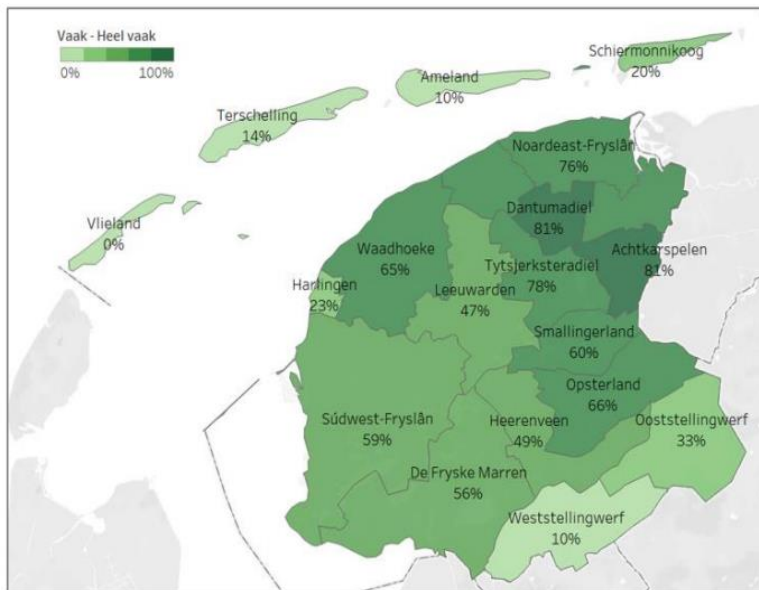
Zorgvragers noemen als voordelen dat het een beter gevoel geeft (ik vind het fijner, het is huiselijk, de warmte van vroeger, prettig, mezelf zijn, vertrouwensband) en dat het de communicatie bevordert (duidelijker, beter verstaan, beter uitdrukken, begrijpelijker, gesprek verloopt vlotter, beter emoties uiten).

afûk

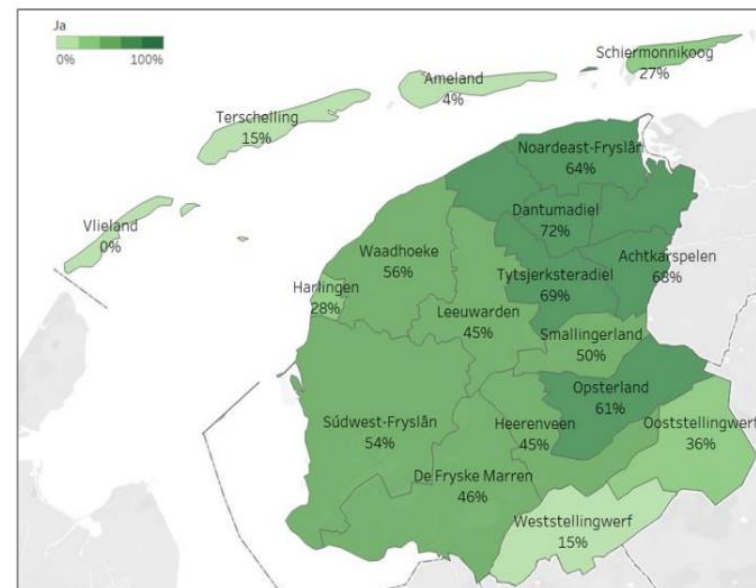

Fries in het economisch verkeer

E&E advies (2020)

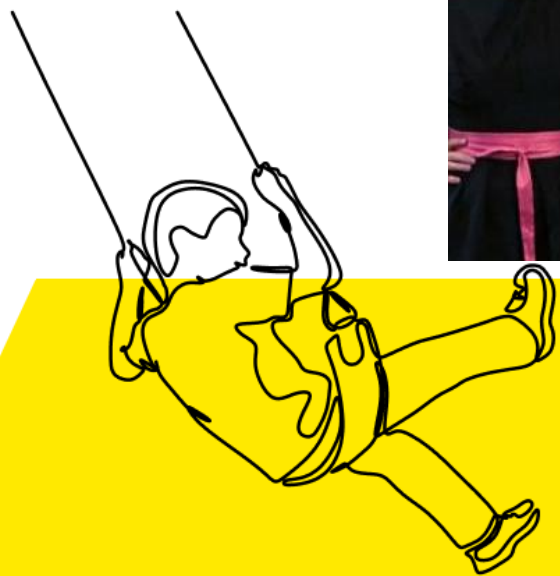
Percentage bedrijven per gemeente dat aangeeft het Fries vaak tot heel vaak te gebruiken in contact met klanten (54%).

Percentage bedrijven per gemeente dat aangeeft het verstaan van het Fries door medewerkers als een pluspunt te zien (76%).

Convenant

Mei-inoar sette we de skouders ûnder it

Foar no en letter //

TAALPLAN FRYSK 2030

wy binne
mbû

Taal ferbynt thús en yn 't wurk

wy binne
mbû

Gearwurking fan:

Firda **afrik**

Underdiel fan:

Programmaliijnen

Werkwijze

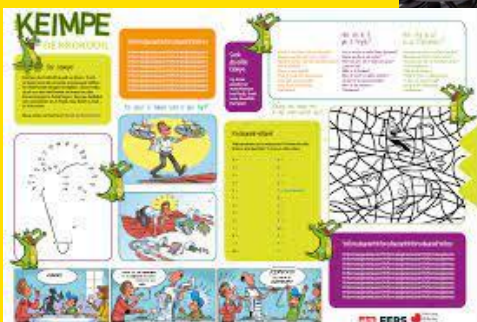

Wurkwize

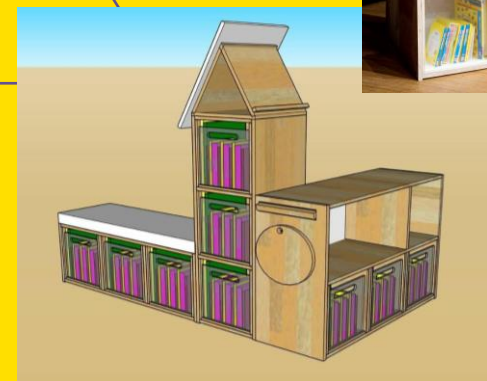
Wurkwize

YUNG FRYSK
ÚS TAAL

mobiliseren van
taalbewustzijn en taalhouding binnen
het regionale taalklimaat van Fryslân

beropsspesifike programma's y.g.m. sektor

wy binne
mbû

MEAR

wy binne
mbû

Je moedertaal is een heel belangrijk deel van je identiteit

Veel opvoeders vinden het best spannend om te kiezen voor een meertalige opvoeding. Ze zijn bang dat hun kind van beide talen net niet genoeg leert waardoor het een achterstand oploopt. Maar uit onderzoek blijkt juist dat meertalige kinderen taalgevoeliger zijn: ze leren sneller een derde, vierde of vijfde taal.

MEAR

wy binne
mbû

wy binne
mbû

Wurkwize

PERSOANLIKE ûNTWIKKELING

Aktueel oanbod: A1, A2, B1 en B2

beheersen van
taalvaardigheden
struktureel ûnderdiel en/of kardiël

PROFESJONELE ûNTWIKKELING

wy binne mbû

Sertifikaat
Frysk yn dyn berop

Berop: _____ (namme skied)

_____ (beropstasjon)

_____ (namme ROC)

_____ (datum)

Beoordeling

Ferkennen _____ (punt)

Praten _____ (punt)

It persoan _____ (punt)

Lêsse _____ (punt)

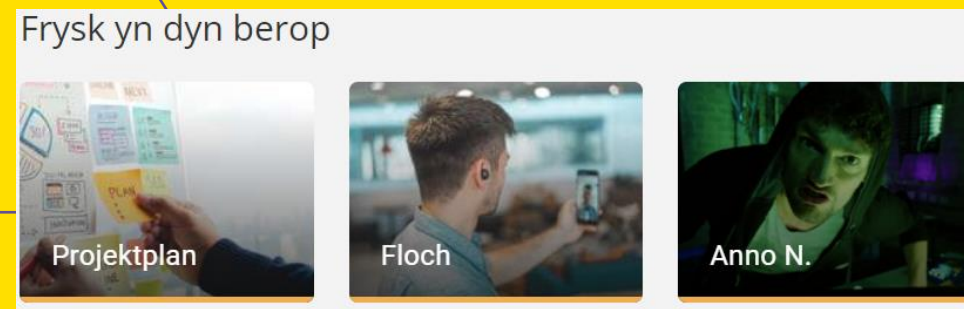
Skriuwe _____ (punt)

Opmerking: _____ (punt)

It namme fan _____

de Afd. _____ ROC _____ de eksaminearre, _____

Alex de Jager _____

Fûgels

Sweltsje
Zwaluw

Fûgels

Mûzebiter
Buizerd

Fûgels

Ljip
Kevit

wy binne
mbû

De tekeningen en foarmjouwing fan dizze kaarten binne makke troch studint Naomie van der Wal (Firda), nei oanlieding fan ideeën fan studinten fan it kardiael Frysk yn de beropskontekst by Aeres.

Practoraat

Friese taal en geletterdheid

in de meertalige context; Wy binne mbû

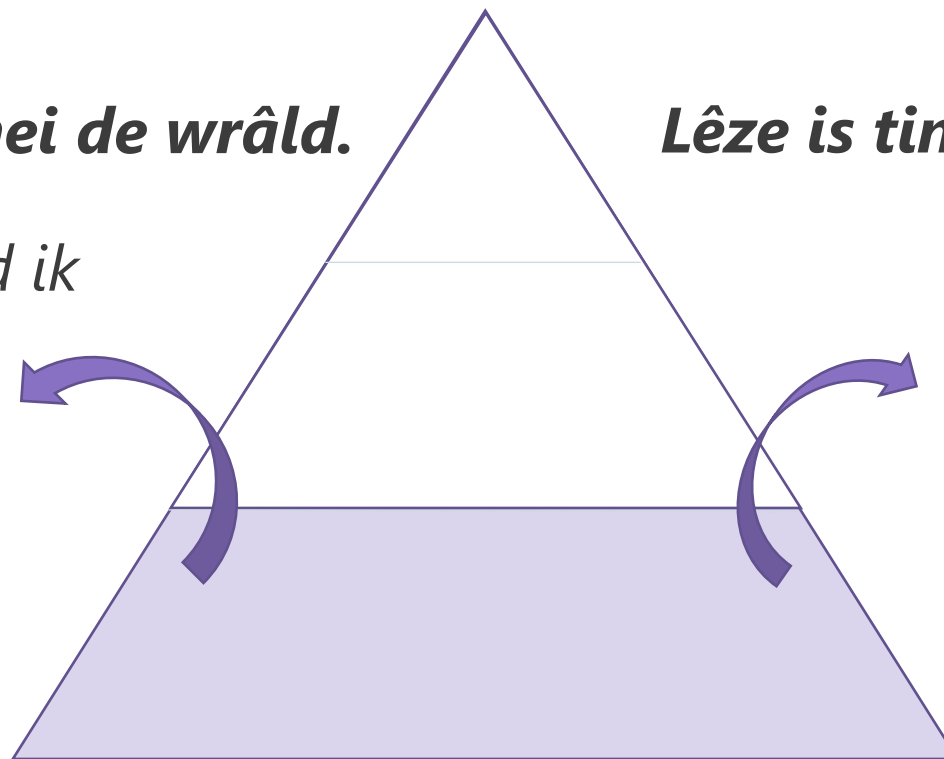

Identificatie met de (meertalige) regio

Taal ferbynt thús mei de wrâld.

Lêze is tinke mei in oar syn holle.

wie ben ik, hoe verhoud ik mij tot een ander en de wereld om me heen en hoe kan ik maatschappelijk van meerwaarde zijn

identiteitsvorming d.m.v. verhalen (leesplezier!) met als kernbegrippen: pluriforme samenleving, meertaligheid, leesbevordering en maatschappelijke activatie

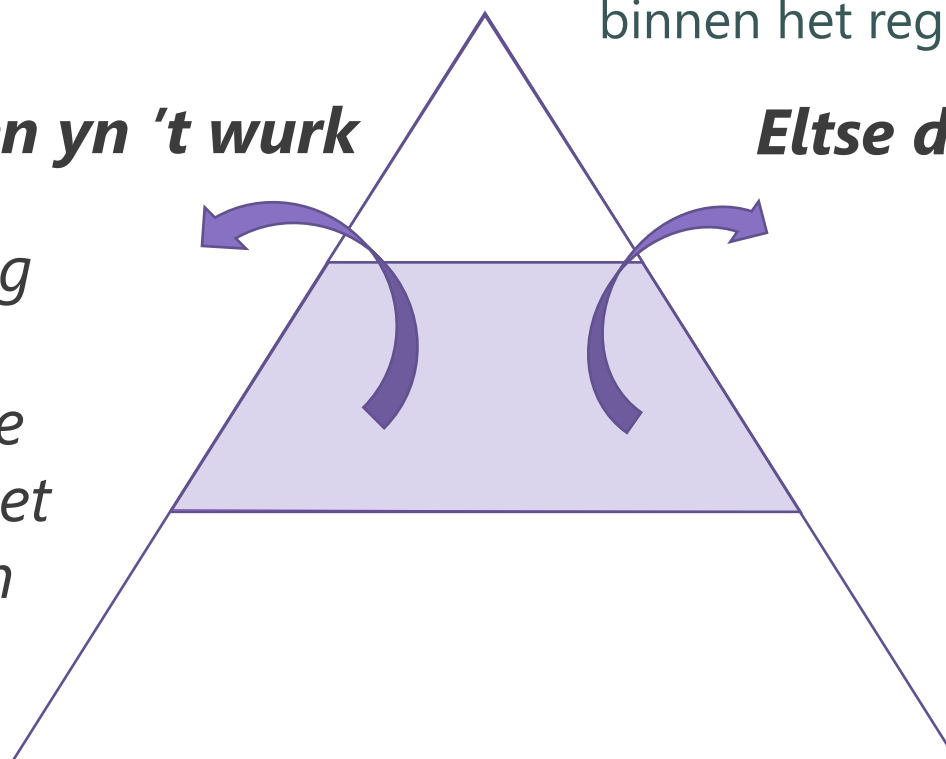
- 1. Iteratief proces voor ontwikkeling taalideologie**
- 2. Mediaproducties voor (en door!) mbo-studenten**

Taalbewustzijn en taalhouding

binnen het regionale taalklimaat van Fryslân

Taal ferbynt, thús en yn 't wurk

Van onbewust meertalig naar bewust meertalig door moedertaal van de student te verbinden met de doeltaal/vaktaal van het beroep.

Eltse dosint is in taaldosint.

Een breed inzetbaar programma, gericht op de positie van het Fries en meertaligheid in Fryslân binnen het werkveld

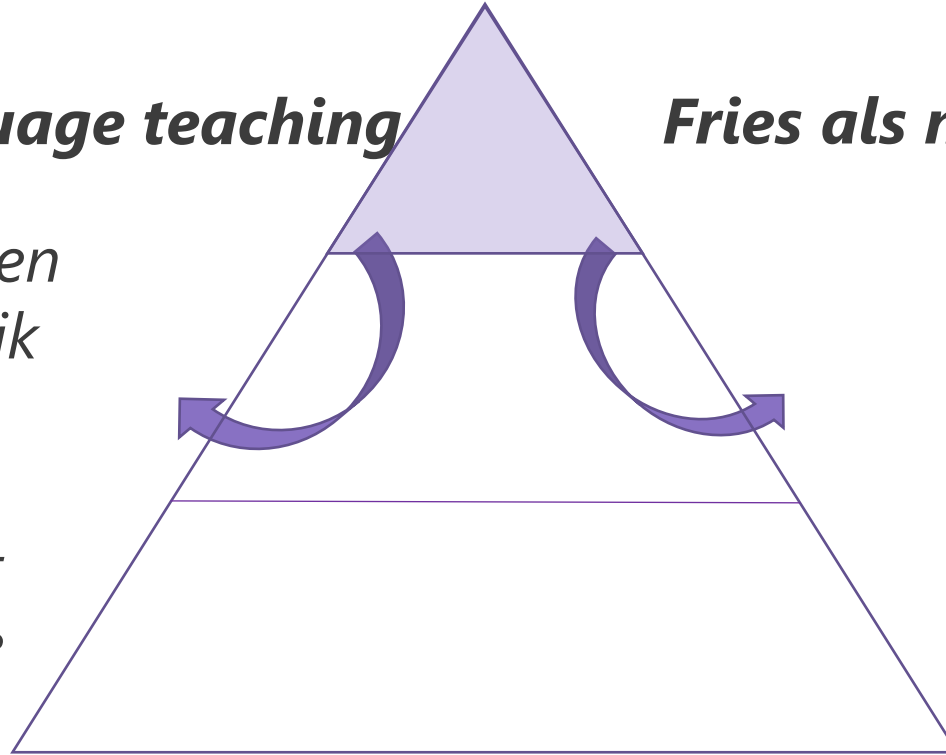
- 1. Praktisch onderzoek doeltaal/vaktaal van het beroep**
- 2. Realisatie programma Fries en meertaligheid in Fryslân**

Taalvaardigheden

Tasked-based language teaching

Fries als moedertaal of MVT

Een nieuw te ontwikkelen model maakt inzichtelijk de ontwikkeling van de verschillende (deel)competenties met betrekking tot de Friese taal inzichtelijk.

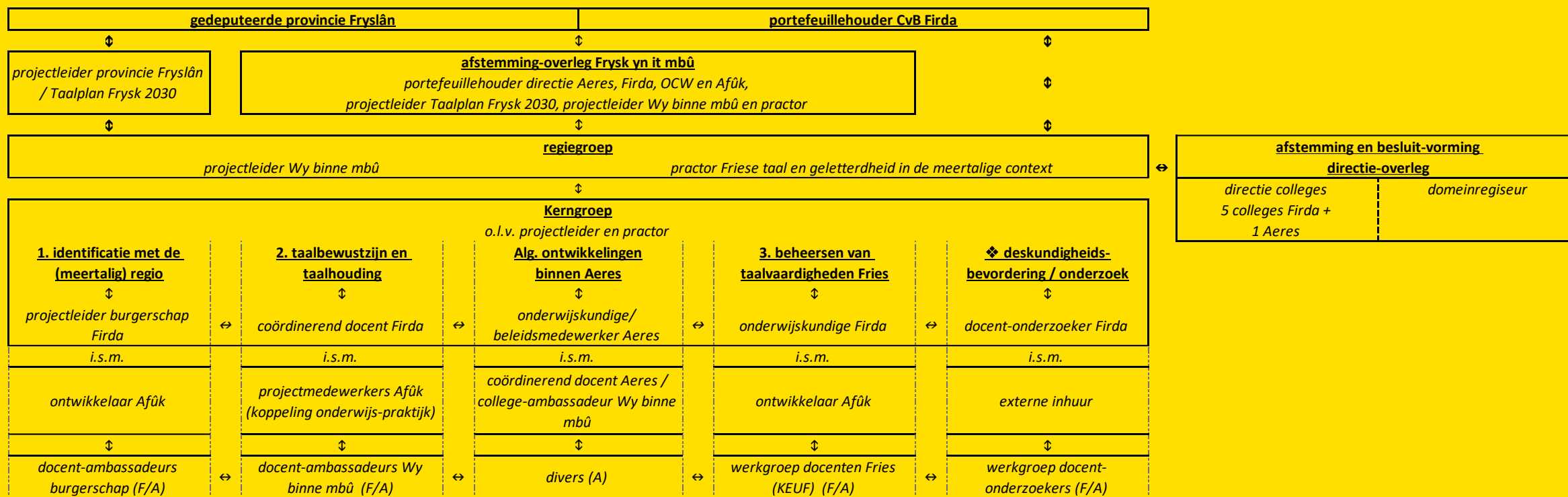
Alle mbo-studenten hebben de mogelijkheid om zich op persoonlijk en professioneel terrein verder te bekwamen in het gebruik van de Friese taal.

- 1. Ontwikkeling nieuw model voor (deel)competenties**
- 2. Breed aanbod (keuzedeel) Fries in de beroepscontext**

Governancestructuur

Governancestructuur

Ynspiraasjedei

Wy binne mbû

Uitnodiging

We nodigen je graag uit voor de **Ynspiraasjedei Wy binne mbû 2024** met inspirerende en interactieve workshops op het gebied van burgerschap, meertaligheid, praktijksituaties en meer. Een dag vol leren, groeien en inspiratie staat voor de deur, en we kijken ernaar uit om dit met jou te delen.

Meld je snel aan!

16 oktober 2024

Aeres MBO, Ljouwert - Leeuwarden

Tema's:

Burgerschap

Identificatie met de regio

**Taalbewustwêzen en taalhâlding
binnen it regionale taalklimaat**

Language skills

Lêzen

Ynspiraasje Wy binne mbû

Woansdei 16 oktober 2024

Aeres mbû, Ljouwert

8.30-9.00: ynrin

9.00-9.15: koart wolkom

9.15-9.30: logistyk

9.30-11.00: workshopronde 1

11.00-11.15: logistyk

11.15-11.45: plenêr 1; presintaasje praktoraatsplan

11.45-12.30: lunsj en netwerkmomint

12.30-13.00: plenêr 2; Eva Rovers – democratisch onderwijs

13.00-13.15: logistyk

13.15-14.45: workshopronde 2 (+ sluten)

15.00-15.45: ôfslutende buorrel

Ynspiraasje dei Wy binne mbû

9.30-11.00: workshopronde 1

13.15-14.45: workshopronde 2

- LIJN BURGERSCHAP
- Programmalijn 1: Identificatie met de (meertalige) regio
- Programmalijn 2: Taalbewustzijn en -houding binnen het regionaal taalklimaat fan Fryslân
- Programmalijn 3: Taalfeardigens
- LIJN LEZEN

**Vragen en/of
suggesties?**

wy binne
mbû

fokke.jagersma@afuk.nl